

Van Doeselaar speelt zwierig, maar zijn orgel is traag

Klassiek

Leo van Doeselaar, orgel, Concertgebouw Amsterdam, Grote Zaal, 8/7. Uitzending vrijdag 10/7 13.00 uur Radio 4.

Het Maarschalkerweerd-orgel van het Concertgebouw is met zijn monumentale front zeer prominent aanwezig in de Grote Zaal, maar zelden komt het tot klinken. Gelukkig dat de Robeco Zomerconcerten Leo van Doeselaar, huisorganist van het Concertgebouw, jaarlijks de kans geven dit instrument in een recital te laten horen. Woensdag speelde hij een afwisselend programma, waarin alle werken iets met dans te maken hadden.

Ondanks de lichtvoetige stukken wilden de figuurlijke voetjes aanvankelijk niet erg van de vloer, zeker niet in de oude dansen. Dat lag niet aan Van Doeselaar, die zwierig, trefzeker en met veel overtuigingskracht speelde. Duidelijk was dat het aan het Maarschalkerweerd-orgel lag. De toonvorming van dit laatromantische, symfonische instrument is weinig pregnant en op een bepaalde manier zelfs traag en niet erg gearticuleerd en in de ruimte geprojecteerd. Dat is gunstig bij het spelen van bijvoorbeeld werken van César Franck, waarin het om lange legato-melodieën gaat, maar bepaald niet voor de pittige, anonieme zestiende-eeuwse dansjes waarmee Van Doeselaar zijn optreden opende. Ook voor het onweerstaanbare 'Salamanca' van Guy Bovet bleek dit orgel ongeschikt om de flamenco- en castagnettenimitaties te laten spetteren. Ooit hoorde ik de componist zelf dit werk in de Haarlemse Bavokerk spelen; op zo'n helder klinkend orgel en in een veel langere akoestiek werkte Bovets

originele muziek veel beter dan in het Concertgebouw.

Meer op het instrument toegesneden, was een bewerking van de lange en monumentale Chaconne voor vioolsolo van J.S. Bach, effectief naar orgel vertaald door de romanticus W. Middelschulte.

Diverterend, geraffineerd gespeeld en prachtig uitgeregistreerd, waren vervolgens een 'Minuetto' van Gigout en een 'Gigue' van Reger. Vier dansjes uit de 'Suite in ouden stijl' van de Nederlander Cornelis Bute uit 1944 bleken niemendalletjes en zouteloze stijlpastiches.

Van Doeselaar profileerde zich als bewerkster in zijn transcriptie van de oorspronkelijk voor piano bedoelde 'Roemeense volksdansen' van Béla Bartók. In de eerste twee dansen had zijn uitvoering te lijden onder de slechte aanspraak van de gebruikte tongwerken. Of deze bewerking een aanwinst voor de orgelliteratuur is, kan pas blijken na een uitvoering op een feller klinkend instrument.

Gelukkig had hij voor het slot van zijn recital twee meesterwerken uit de twintigste-eeuwse orgelliteratuur bewaard, die wél voor honderd procent aansloten bij de klankwereld van het Maarschalkerweerd-orgel. Zijn uitvoering van de 'Trois Danses' van Jehan Alain was indrukwekkend, niet alleen vanwege de grote virtuositeit. Het was vooral de inhoudelijke verdieping die hij aan deze overwegend ernstige dansen gaf, die het publiek gefascineerd deed luisteren.

In de technisch nog lastiger 'Tanztoccata' van Anton Heiler werd de sfeer uitbundiger. Zo klonk het Maarschalkerweerd-orgel aan het slot van de avond toch nog dansant.

Christo Lelie

Van Doeselaar in het Concertgebouw. FOTO ERIC VEENHUYZEN

